

پالایشگاه‌ها و ظرفیت پالایشی جهان در سال ۲۰۰۸

(بر اساس آخرین آمار
منتشر شده در
نشریه هفتگی oilgas)

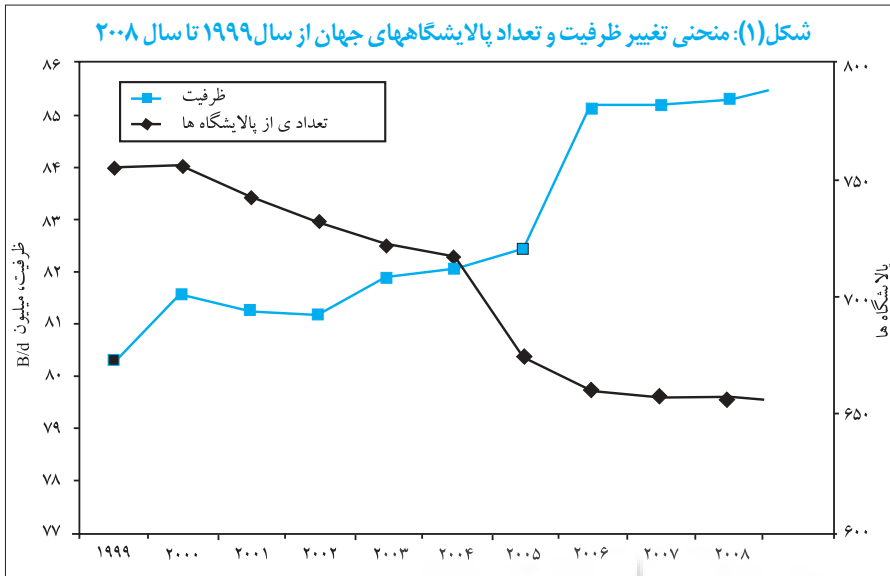
امرواپک و روابط با مجامع انرژی اداره بررسی‌های بازار
ترجمه و تنظیم: علی اکبر دیزج خلیلی

افزایش بوده ولی در مقابل تعداد پالایشگاه‌ها رو به کاهش بوده است و این تغییر از سال ۲۰۰۴ به بعد شدیدتر نیز شده است. در سال ۲۰۰۸ فقط یک پالایشگاه جدید تأسیس شد ولی افزایش ظرفیت در پالایشگاه‌های در حال کار رخ داد. در ماه ژوئن ۲۰۰۸، شرکت Sinopec چین اقدام به راه‌اندازی یک پالایشگاه با ظرفیت ۲۰۰,۰۰۰ بشکه در روز نمود. بزرگترین افزایش ظرفیت در یکی از پالایشگاه‌های کشور کانادا با ۴۵ هزار بشکه در روز اتفاق افتاد. دیگر افزایش ظرفیت‌های پالایشگاهی در کره جنوبی، ژاپن، آمریکا و فرانسه رخ داد که ارقام افزایش آنها به ترتیب ۳۰، ۳۰، ۱۶ و ۲۷ هزار بشکه در روز بود.

جدول شماره (۱) نشان می‌دهد که در میان مناطق مختلف جهان، آسیا با ۲۶۸/۶۶۲ بشکه در روز افزایش، بیشترین افزایش ظرفیت پالایشی را در سال ۲۰۰۸ در میان دیگر مناطق داشته و پس از آن، غرب اروپا با ۳۳/۹۶۶ بشکه در روز افزایش ظرفیت داشته است.

پالایشگاه‌ها و ظرفیت‌های پالایشی جهان در سال ۲۰۰۸

در سال ۲۰۰۸، در ادامه روند سال ۲۰۰۷، ظرفیت واحدهای تقطیر باز هم افزایش یافت، ولی تعداد پالایشگاه‌های فعال در سطح جهان با کاهش دو پالایشگاه، نسبت به سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ به ۶۵۵ واحد تغییر کرد. در سال ۲۰۰۷، ظرفیت پالایشی جهان ۸۵ میلیون بشکه در روز بود ولی در سال ۲۰۰۸ با ۳۰۰ هزار به بشکه در روز افزایش به ۸۵/۶۰۳ میلیون بشکه در روز رسید. در سال ۲۰۰۸، رشد ظرفیت پالایشی جهان بیشتر از سال‌های ۲۰۰۶ (۵۲ هزار بشکه) و ۲۰۰۷ (۳۰ هزار بشکه) دلیل عمده این افزایش را می‌توان به سودهای پالایشی بالا در اوایل سال نسبت داد. همان‌طور که در شکل شماره (۱) نشان داده شده است از سال ۲۰۰۰ تاکنون روند تغییر ظرفیت پالایشی و تعداد پالایشگاه‌های جهان کاملاً برخلاف یکدیگر بوده‌اند. یعنی در حالی که ظرفیت پالایشی جهان در حال

از سوی دیگر، در سال ۲۰۰۸ ظرفیت پالایشی منطقه آمریکای شمالی نسبت به سال ۲۰۰۷ حدود ۷۵۰۰ بشکه در روز کاهش یافته است. این در حالی است که این منطقه در سال ۲۰۰۷ با ۱۰۳ هزار بشکه در روز افزایش ظرفیت نسبت به سال ۲۰۰۶ مواجه بود. در سال مورد بررسی، ظرفیت پالایشی در مناطق افریقا، شرق اروپا، خاورمیانه و آمریکای جنوبی تغییری نداشته است.

را که ۲۲/۴۸ میلیون بشکه در روز است، به خود اختصاص داده است. این منطقه به دلیل افزایش ظرفیت پالایشگاه Sinopec و دیگر پالایشگاه‌های آسیایی، بیشترین افزایش ظرفیت پالایشی را در میان دیگر مناطق جهان داشته است. این در حالی است که آمریکای شمالی با ۱۵۴ پالایشگاه و ۲۰/۹۴۹ میلیون بشکه در روز، ظرفیت پالایشی، ۲۴ درصد از ظرفیت پالایش نفت خام جهان را در اختیار دارد.

دیگر مناطق جهان، شامل غرب و شرق اروپا، خاورمیانه، آمریکای جنوبی و افریقا به ترتیب با ۱۰۲، ۸۹، ۴۲ و ۶۶، ۴۵ پالایشگاه، و ظرفیت‌های پالایشی ۱۴/۹۱۰، ۱۰/۳۴۳، ۷/۰۳۶،

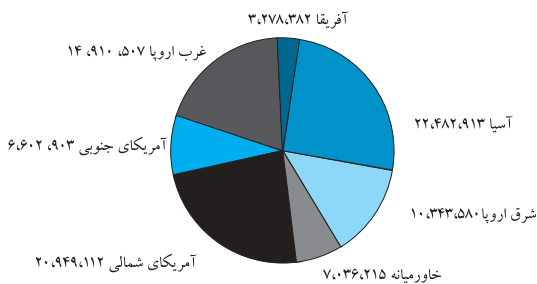
پراکندگی پالایشگاه‌ها و ظرفیت پالایشی در سطح جهان:

مطابق با آخرین آمار منتشر شده در مجله oil gas، در حال حاضر ۶۵۵ پالایشگاه فعال در سطح جهان وجود دارد که ظرفیت پالایشی آن‌ها در مجموع حدود ۸۵/۶ میلیون بشکه در روز است. با توجه به تغییرات صورت گرفته در مورد ظرفیت پالایشی جهان در سال ۲۰۰۸، همان‌طور که در نمودارهای شماره ۱ تا ۳ مشاهده می‌شود بیشترین سهم ظرفیت پالایشی جهان متعلق به منطقه آسیا است که با ۱۵۷ پالایشگاه یعنی ۲۳ درصد از کل پالایشگاه‌های جهان، حدود ۲۷ درصد از ظرفیت پالایشی جهان

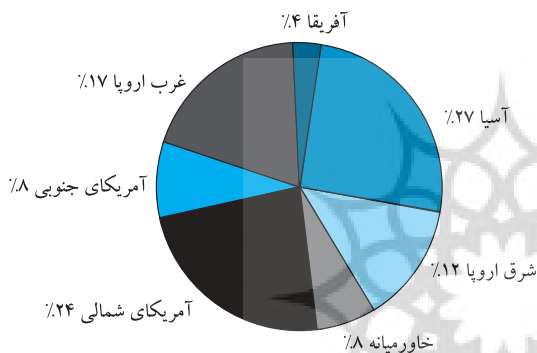
جدول (۱)

منطقه	تعداد پالایشگاه‌ها در پایان سال ۲۰۰۷	تعداد پالایشگاه‌ها در پایان سال ۲۰۰۸	ظرفیت پالایشی در پایان سال ۲۰۰۷ (بشکه در روز)	ظرفیت پالایشی در پایان سال ۲۰۰۸ (بشکه در روز)	اختلاف	ظرفیت واحد شکست کاتالیستی در پایان سال ۲۰۰۸ (بشکه در روز)
آفریقا	۴۵	۴۵	۳,۲۷۸,۳۸۲	۳,۲۷۸,۳۸۲	۰	۲۰۵,۷۶۵
آسیا	۱۵۶	۱۵۷	۲۲,۲۱۴,۲۵۱	۲۲,۴۸۲,۹۱۳	۲۶۸/۶۶۲	۲,۷۹۹,۶۷۵
شرق اروپا	۹۱	۸۹	۱۰,۳۴۳,۵۸۰	۱۰,۳۴۳,۵۸۰	۰	۸۷۷,۰۸۹
خاورمیانه	۴۲	۴۲	۷,۰۳۶,۲۱۵	۷,۰۳۶,۲۱۵	۰	۳۶۴,۴۵۰
آمریکای شمالی	۱۵۵	۱۵۴	۲۰,۹۵۶,۶۸۷	۲۰,۹۴۹,۱۱۲	-۷/۵۷۵	۶,۶۶۹,۰۳۴
آمریکای جنوبی	۶۶	۶۶	۶,۶۰۲,۹۰۳	۶,۶۰۲,۹۰۳	۰	۱,۳۰۹,۵۰۷
غرب اروپا	۱۰۲	۱۰۲	۱۴,۸۷۶,۵۴۱	۱۴,۹۱۰,۵۰۷	۳۳/۹۶۶	۲,۱۹۱,۶۷۲
جمع	۶۵۷	۶۵۵	۸۵,۳۰۸,۵۵۹	۸۵,۶۰۳,۶۱۲	۲۹۵,۰۵۳	۱۴,۴۱۷,۱۹۲

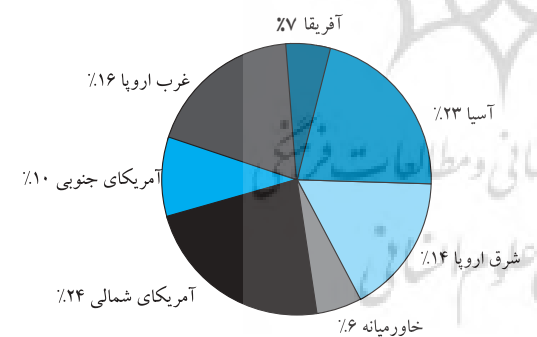
نمودار شماره (۱) ظرفیت پالایشی مناطق مختلف جهان در پایان سال ۲۰۰۸ (بشکه در روز)

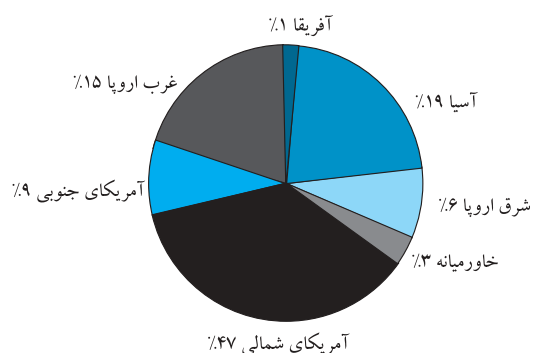
نمودار شماره (۲) پراکندگی ظرفیت پالایشی در سطح جهان

نمودار شماره (۳) پراکندگی پالایشگاهها در سطح جهان

نمودار شماره (۴) پراکندگی ظرفیت واحدهای شکست کاتالیستی در سطح جهان

۶/۶۰۲، ۳/۲۷۸ میلیون بشکه در روز ۱۷، ۱۲، ۸، ۸، و ۴ درصد از ظرفیت پالایشی جهان را دارا می باشند.

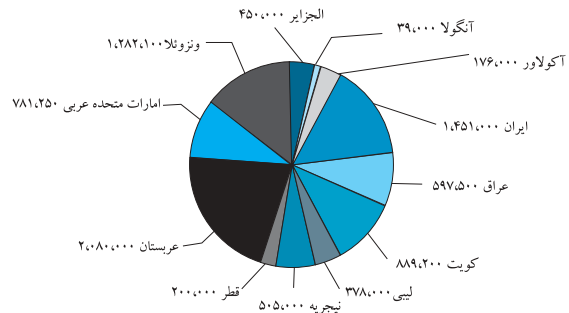
جدول شماره (۱) و نمودار (۴) نشان می دهند که ظرفیت پالایشی واحدهای شکست کاتالیستی جهان در حال حاضر حدود ۱۴/۴۱۷ میلیون بشکه در روز است. جالب توجه است که اگر چه امریکای شمالی پس از آسیا دومین دارنده ظرفیت پالایشی جهان می باشد ولی با اختلاف بسیار زیادی نسبت به آسیا و دیگر مناطق جهان، حدود ۴۷ درصد از ظرفیت واحدهای شکست کاتالیستی جهان را به خود اختصاص داده است که به موجب آن حجم تولید فرآورده های سبک تر بویژه بنزین و فرآورده های میان تقطیر در آن منطقه بالاتر بوده و در مقابل حجم تولید فرآورده های سنگین تر مانند نفت کوره اندک می باشد. پس از امریکای شمالی، سهم ظرفیت واحدهای شکست کاتالیستی در دیگر مناطق جهان شامل آسیا، غرب اروپا، امریکای جنوبی، شرق اروپا، خاورمیانه و آفریقا به ترتیب ۱۹، ۱۵، ۹، ۶، ۳ و ۱ درصد است.

پالایشگاهها و ظرفیت پالایشی در کشورهای عضو اوپک:

مطابق با جدول شماره (۲)، تعداد پالایشگاه های کشورهای عضو اوپک بدون اندونزی در پایان سال ۲۰۰۸ در سطح ۵۵ پالایشگاه ثابت ماند. این در حالی است که در سال ۲۰۰۷ تعداد پالایشگاه های کشورهای عضو اوپک با اندونزی، ۶۳ پالایشگاه بوده است. ظرفیت پالایشی این کشورها در مجموع با ۷۰۰ بشکه در روز افزایش حدود ۸/۸۲۹ میلیون بشکه در روز گزارش شده است که عوامل عمده این تغییر، کشورهای عراق و نیجریه به ترتیب با ۵۰۰ و ۲۰۰ بشکه در روز افزایش می باشند. گفتنی است که در سال ۲۰۰۷، ظرفیت پالایشی کشورهای عضو اوپک با اندونزی، ۸/۲۹ میلیون بشکه در روز گزارش شده بود. نمودار شماره (۵) نشان می دهد که بیشترین ظرفیت پالایشی کشورهای عضو اوپک متعلق به عربستان است که با ۷ پالایشگاه، ۲/۰۸ میلیون بشکه در روز ظرفیت دارد، این در حالی است که جمهوری اسلامی ایران پس از عربستان با ۹ پالایشگاه، ظرفیت پالایشی آن ۱/۴۵ میلیون بشکه در روز اعلام شده است. دیگر کشورهای عضو اوپک، شامل ونزوئلا، کویت، امارات متحده عربی، عراق، نیجریه، الجزایر، لیبی، قطر، اکوادور و آنگولا به ترتیب با ۱/۳، ۰/۸۹، ۰/۷۸، ۰/۵۹، ۰/۵۰، ۰/۴۵، ۰/۳۷، ۰/۲۰، ۰/۱۷، ۰/۳۹ میلیون بشکه در روز ظرفیت پالایشی در رتبه های بعدی قرار دارند.

نمودار (۵) ظرفیت پالایشی کشورهای عضو ایک براساس گزارش نشریه oil, Gas (بشکه در روز)

بزرگترین شرکت های پالایشی:

که شرکت نفتی Total در سال ۲۰۰۷ در رتبه پنجم قرار داشت ولی در سال ۲۰۰۸ با ظرفیت پالایشی ۲/۶۵۵ میلیون بشکه در روز به رتبه هفتم تنزل یافت. دلیل اصلی این تنزل، فروش یک پالایشگاه با ظرفیت ۱۰۸ هزار بشکه در روز این شرکت به شرکت نفتی انگلیسی Murco بود.

از دیگر تغییرات ظرفیت پالایشی شرکت ها، می توان به تغییر ظرفیت پالایشی شرکت Petroplus از ۵۵۲ هزار بشکه در

در حال حاضر شرکت Exxon Mobil با ظرفیت پالایشی ۵/۶۳۲ میلیون بشکه در روز، بزرگترین شرکت پالایش نفت جهان می باشد و پس از آن شرکت های Royal Dutch Shell، BP، Sinopec، ConocoPhillips به ترتیب با ۴/۵۹۹، ۳/۸۱۱، ۳/۲۸۸، ۳/۶۹۶ میلیون بشکه در روز در ردیف های دوم تا پنجم شرکت های پالایش نفت جهان قرار می گیرند. لازم به ذکر است

جدول (۲) تعداد پالایشگاه ها، ظرفیت پالایش نفت خام و ظرفیت واحد شکست کاتالیستی در کشورهای عضو ایک

کشور	تعداد پالایشگاه ها در پایان سال ۲۰۰۷	تعداد پالایشگاه ها در پایان سال ۲۰۰۸	ظرفیت پالایشی در پایان سال ۲۰۰۷ (بشکه در روز)	ظرفیت پالایشی در پایان سال ۲۰۰۸ (بشکه در روز)	اختلاف
الجزایر	۴	۴	۴۵۰،۰۰۰	۴۵۰،۰۰۰	۰
انگولا	۱	۱	۳۹۰،۰۰۰	۳۹۰،۰۰۰	۰
اکوادور	۳	۳	۱۷۶۰،۰۰۰	۱۷۶۰،۰۰۰	۰
ج.ا.ایران	۹	۹	۱،۴۵۱،۰۰۰	۱،۴۵۱،۰۰۰	۰
عراق	۸	۸	۵۹۷،۵۰۰	۵۹۷،۵۰۰	۵۰۰
کویت	۳	۳	۸۸۹،۲۰۰	۸۸۹،۲۰۰	۲۰۰
لبنی	۵	۵	۳۷۸،۰۰۰	۳۷۸،۰۰۰	۰
نیجریه	۴	۴	۵۰۵،۰۰۰	۵۰۵،۰۰۰	۰
قطر	۱	۱	۲۰۰،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰	۰
عربستان	۷	۷	۲،۰۸۰،۰۰۰	۲،۰۸۰،۰۰۰	۰
امارات متحده عربی	۵	۵	۷۸۱،۲۵۰	۷۸۱،۲۵۰	۰
ونزوئلا	۵	۵	۱،۲۸۲،۱۰۰	۱،۲۸۲،۱۰۰	۰
جمع	۵۵	۵۵	۸،۸۲۹،۰۵۰	۸،۸۲۸،۳۵۰	۷۰۰

با ظرفیت پالایشی ۲/۴۳۳ میلیون بشکه در روز، دهمین شرکت پالایشی نفت جهان است.

بزرگترین پالایشگاه‌های جهان:

در حال حاضر بزرگترین پالایشگاه نفت جهان، در ونزوئلا متعلق به شرکت Paraguana refining center است که ظرفیت پالایشی آن، ۹۴۰ هزار بشکه در روز می باشد. پس از آن پالایشگاه‌های Ulsan، yosu، Jamnagar، و Jurong به ترتیب در کشورهای کره جنوبی دو مورد هند و سنگاپور با ظرفیت پالایشی ۸۱۷، ۶۸۰، ۶۶۰ و ۶۰۵ هزار بشکه در روز، ردیف‌های دوم تا پنجم را به خود اختصاص داده‌اند. البته مطابق با برنامه ریزی‌های صورت گرفته از سوی هند، در سال ۲۰۰۹ با افزایش ظرفیت پالایشگاه Jamnagar به میزان ۵۸۰ هزار بشکه در روز، این پالایشگاه، بالاترین ظرفیت پالایشگاهی را در میان پالایشگاه‌های جهان به خود اختصاص خواهد داد.

گفتنی است که پالایشگاه آبادان، برخلاف گزارشات سال‌های قبل، امسال جزو ۲۰ پالایشگاه برتر جهان قرار نگرفته است و به گروه پالایشگاه‌های با ظرفیت کمتر از ۴۰۰ هزار بشکه در روز انتقال یافته است. در سال‌های گذشته (از سال ۲۰۰۵ به قبل) با اعلام ظرفیت پالایشی پالایشگاه آبادان به میزان ۴۰۰ هزار بشکه در روز، این پالایشگاه در ردیف چهاردهمین پالایشگاه بزرگ جهان قرار داشت و در گزارش سال ۲۰۰۵، به عنوان بیستمین پالایشگاه بزرگ جهان ذکر شده بود.

جدول (۳) ۱۰ شرکت برتر پالایش نفت جهان

ردیف	نام شرکت	ظرفیت (بشکه در روز)
۱	Exxon Mobil Corp	۵,۶۳۲,۰۰۰
۲	Royal Dutch Shell PLC	۴,۵۹۹,۰۰۰
۳	Sinopec	۳,۸۱۱,۰۰۰
۴	BP PLC	۳,۳۲۸,۰۰۰
۵	Cononco Philips	۲,۶۹۶,۰۰۰
۶	Petroleos de Venezuela SA	۲,۶۷۸,۰۰۰
۷	Total SA	۲,۶۵۵,۰۰۰
۸	Valero Energy Corp	۲,۵۹۶,۰۰۰
۹	China National Petroleum Corp	۲,۴۴۰,۰۰۰
۱۰	Saudi Aramco	۲,۴۳۳,۰۰۰

روز در سال ۲۰۰۷ به ۷۹۲ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۰۸ اشاره نمود. این تغییر ظرفیت به دلیل خرید دو پالایشگاه از شرکت Shell در فرانسه می باشد. گفتنی است که ظرفیت پالایش این شرکت در سال ۲۰۰۶ به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز بوده است.

شرکت نفت نیپون (Nippon) ژاپن نیز در سال ۲۰۰۸ ظرفیت پالایشی خود را از ۷۱۶ به ۷۳ میلیون بشکه در روز افزایش داد و رتبه خود را در برترین شرکت‌های پالایشی از ۱۷ به ۱۵ رساند. ظرفیت پالایشی شرکت ملی نفت ایران در نشریه oil, Gas ، ۱/۴۵۱ میلیون بشکه در روز درج شده است که بدون تغییر نسبت به سال‌های گذشته در ردیف چهاردهم شرکت‌های پالایشی نفت جهان قرار می گیرد. شرکت آرامکو عربستان نیز

جدول (۴) ۱۰ پالایشگاه برتر جهان

ردیف	نام شرکت پالایشی	موقعیت	ظرفیت (بشکه در روز)
۱	Paraguana Refining Center	ونزوئلا	۹۴۰,۰۰۰
۲	SK Corp	کره جنوبی	۸۱۷,۰۰۰
۳	LG-Caltex	کره جنوبی	۶۸۰,۰۰۰
۴	Reliance Industries Ltd	هند	۶۶۰,۰۰۰
۵	Exxon Mobil Refining & Supply Co	سنگاپور	۶۰۵,۰۰۰
۶	Exxon Mobil Refining & Supply Co	تگزاس	۵۷۲,۰۰۰
۷	Saudi Arabian Oil Co. (Saudi Aramco)	عربستان سعودی	۵۵۰,۰۰۰
۸	Formosa Petrochemical Co	تایوان	۵۲۰,۰۰۰
۹	S- Oil Corp	کره جنوبی	۵۲۰,۰۰۰
۱۰	Exxon Mobil Refining & Supply Co	لوییژانا	۵۰۳,۰۰۰